

FFI

Forsvarets forskningsinstitutt 2011

– *i korte trekk*

FFIs HERALDISKE VÅPEN

FFIs heraldiske våpen består av riksvåpenet, et atom og et sverd. Det er basert på det norske riksvåpenet, som er et av de eldste i Europa. Opprinnelig var det personvåpen for kongene av Sverre-ætten, og det utviklet seg etter hvert til å bli Norges riksvåpen.

FFIs heraldiske våpen er tegnet av FFI-ansatt Hans Olav Stensrud. Det ble godkjent av Kong Olav V og tatt i bruk i desember 1989.

Skjoldet representerer FFIs identitet, forskning og kunnskap.

INNHold

FFIs heraldiske våpen	2
Utsyn – administrerende direktør: Smart forsvar, smart forskning	4
FFIs organisasjon	6
FFIs ansatte	7
FFIs styre	8
Utdrag fra styrets beretning: Forskning i front	8
Økonomisk resultat	10
Likestilling og forskningsårsverk	11
Forskningsavdelingene	12
Forskningsvirksomheten	14
Forsknings samarbeid	16
Foredrag og undervisning	17
Publiseringer	18
FFIs visjon, verdier og mål	20

FFI

FFI er Forsvarets sentrale forskningsinstitusjon og har til formål å drive forskning og utvikling for Forsvarets behov. FFI er rådgiver for Forsvarets politiske og militære ledelse.

Spesielt skal instituttet se på trekk ved vitenskapelig og militærteknisk utvikling som kan påvirke forutsetningene for sikkerhetspolitikken eller forsvarsplanleggingen.

► UTSYN: Smart forsvar, smart forskning

FFIs visjon om at vi skal gjøre kunnskap og ideer til et effektivt forsvar innebærer at vi er opptatt av å ligge i front på militærteknisk kunnskap og av å kunne bidra til å omsette denne i militær evne.

For å få til dette kreves utstrakt internasjonalt forskningssamarbeid. Dette gjør vi gjennom bilateralt samarbeid og omfattende deltakelse i internasjonale institusjoner som Nato og European Defence Agency. I tillegg er relasjonen til våre nordiske naboland viktig. Den åpner muligheter til tettere samarbeid, både inn mot konkrete militære kapasiteter og om den mer langsiktige forskningen.

FFI ser på flernasjonalt samarbeid som et viktig virkemiddel for å oppnå effektiv

utnyttelse av de samlede ressursene for instituttets militære forskning og teknologiutvikling. Tanken er å kunne spille på en bredere kunnskapsbase og dra nytte av relevante fagmiljøer i andre land.

Press på budsjettene

I en tid med store økonomiske utfordringer opplever mange land stadig større press på forsvarsbudsjettene. Dette presset forventes å vedvare på grunn av den økende kompleksiteten i forsvarssystemene og tilhørende kostnadsvekst, og vil dermed få innvirkning på forsvarsforskningen. Instituttet har styrket det internasjonale samarbeidet vesentlig i de senere år og har innledet strategisk samarbeid med enkelte land. Dette vil vi utvikle videre, og

det er aktualisert i enda større grad av finanskrisen.

Det er grunn til å forvente at antallet flernasjonale samarbeidsprosjekter øker både i Norge og blant våre allierte. Natos "smarte forsvar" kan innebære samarbeidsløsninger som "nisjeforsvar", der hvert land konsentrerer seg om ulike kapasiteter og det en er best på – til samarbeid om felles kapasiteter. Dette er spesielt aktuelt både for forsvar og forsvarsforskningen for små og mellomstore nasjoner.

Krevende

Vi går inn i en periode med vurdering av felles forskningsplanlegging på utvalgte områder. Dette vil være krevende. Forskningsbasert forståelse av framtidens

sikkerhetsutfordringer og egeninnsikt i den teknologiske utviklingen anses å være en avgjørende del av det nasjonalstrategiske sikkerhetsfundamentet. Graden av samarbeid er under sterk nasjonal styring, også i forholdet til allierte med felles sikkerhetsinteresser.

Alle vestlige land legger stor vekt på å utnytte teknologiske muligheter, og de senere årene har den politiske interessen for internasjonalt materiellsamarbeid vært stigende. Erfaringer tilsier imidlertid at det er mange utfordringer og barrierer som må overkommes før dette gir ønsket effekt i praksis. Manglende koordinering og evne til kosteffektivt samarbeid om anskaffelse av felleskapasiteter, kan fort resultere i at utfordringene knyttet til samhandling

øker snarere enn å konvergere mot ønskede gevinster. For at internasjonalt samarbeid skal fungere, må det være langsiktig og gjensidig forpliktende.

I fremste rekke

Også i framtiden er det et mål at Norge skal ligge fremst i verden innen bruk av moderne teknologi i Forsvaret. FFIs mål er fortsatt å støtte Forsvaret i hele bredden av forsvarsteknologien.

Paul Narum
Adm. direktør

OM FFI

Forsvarets forskningsinstitutt er en sivil forskningsinstitusjon, etablert 11. april 1946. Instituttet er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter, direkte underlagt Forsvarsdepartementet.

FFIS ORGANISASJON

Styret er FFIs øverste organ og er ansvarlig for instituttets virksomhet. Administrerende direktør leder den daglige virksomheten og utøver instituttets rådgivningsfunksjon. FFI er organisert i fem forskningsavdelinger, med støtte fra en strategi- og utviklingsenhet, næringsstrategigruppe og en instituttstab med forvaltnings- og administrative fellesfunksjoner. Lederne for disse enhetene sitter i instituttets ledergruppe.

FFIs forskningsvirksomhet foregår i prosjekter, og hvert enkelt prosjekt behandles i Forsvarets forskningsforum. Kontakten med Forsvaret styrkes ytterligere ved regelmessige møter med Forsvarsdepartementet, forsvarsgrenene og Forsvarsstaben. Her framlegges Forsvarets behov for forskning og utvikling og FFIs forslag til prosjekter.

FFIS ANSATTE

693

Ansatte

482 Vitenskapelige ansatte

78 Administrativ støtte

56 Teknisk støtte

36 Drift

25 Ledelse

16 Professor II og stipendiater

LOKALISERING

FFI ligger på Kjeller ved Lillestrøm, 25 km utenfor Oslo. Instituttet har også en forskningsenhet på Karljohansvern i Horten.

UTDANNINGSNIVÅ

Doktorgrad 136
Mastergrad 315
Bachelor 124
Fagbrev 47
Annet 71

672

årsverk

FFIS STYRE

Siden årsmøtet i april 2011 har styret bestått av: leder Johan C. Løken, nestleder Kristin Pettersen og styremedlemmene Jan Blom, Bente Mikkelsen, Jørn Rangnes, Monica Endregard og Tor Berger, de to siste er ansatte-representanter.

► UTDRAG FRA STYRETS BERETNING: Forskning i front

Utviklingen av et moderne og fleksibelt forsvar i en tid preget av omfattende sikkerhetspolitiske, militære og teknologiske endringer, stiller store krav til kunnskap og kompetanse. Som Forsvarets sentrale forskningsinstitutt, har FFI en viktig rolle i å forstå og vurdere betydningen av den teknologiske utviklingen, og å gi råd om muligheter og utfordringer knyttet til framskaffelse og bruk av militært materiell. Dette gjør FFI med en grunnleggende forståelse av den sikkerhetspolitiske situasjonen Norge til enhver tid befinner seg i, og de oppgavene det norske forsvaret må løse.

----- Økonomi

FFIs aktivitetsnivå gjenspeiles i resultatregnskapet for 2011. Driftsinntektene

ble på 796,7 millioner kroner, hvorav 9,3 prosent kom fra offentlige og private oppdragsgivere utenom forsvarssektoren. De samlede driftskostnadene var på 784,3 millioner kroner. Resultatregnskapet viser et overskudd på 12,2 millioner kroner. Beløpet føres som en tilsvarende økning av posten Opptjent virksomhetskapital i balansen.

I tildelingsbrevet for 2011 har FD pålagt FFI en maksimal overføring på 25 prosent av årsomsetningen i 2012. I 2011 utgjorde netto overføringer 28,4 prosent av omsetningen. Det har vært en årlig reduksjon siden 2008 og utviklingen er som ønsket i forhold til målsettingen.

FFI skal i utgangspunktet drives etter "selvkostprinsippet", og har derfor ikke

som mål å oppnå størst mulige årlige overskudd. Instituttet har selv ansvaret for å bygge opp tilstrekkelig egenkapital.

----- Status og utsiktene framover

Styret er meget tilfreds med hvordan FFI ivaretar rollen som vital leverandør av kunnskap som er av avgjørende betydning for samfunnets totale sikkerhet. Instituttet lykkes meget godt i å tilpasse og endre den faglige innretningen mot det som til enhver tid er sentralt.

Styret vil videre understreke at FFI bidrar med kritisk kompetanse i tidlige faser av anskaffelsesløpet for høyteknologisk avansert forsvarsmateriell. Dette er en viktig og kosteffektiv innsats som bidrar til å redusere usikkerhet ved anskaffelse

av de teknologisk avanserte systemene. Denne innsatsen bidrar til bedre kvalitet, reduserte kostnader og økt operativ effekt i Forsvaret.

Styret anser at ressursutnyttelsen er god, og at virksomheten er innrettet i samsvar med instituttets mål. Tilgangen på oppdrag tilsier at det samme aktivitetsnivået opprettholdes. FFI har ved utgangen av 2011 arbeidsforutsetninger, et omfang, en teknologisk bredde og en kvalitet som gjør instituttet godt i stand til å nå de pålagte mål.

På lengre sikt vil aktivitetsnivået avhenge av forsvarsbudsjettene og Forsvarets utvikling. Styret vil likevel framholde at samtidig som instituttet ivaretar det langsiktige perspektivet i forskningen, er

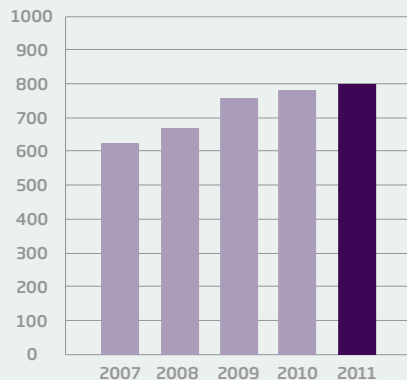
dette også godt ivaretatt i den løpende virksomhetsplanleggingen. Målbildet og overordnet strategi, strategiske initiativ som økt internasjonalt og nasjonalt samarbeid og tiltak for å sikre basismidlene, er godt tilpasset utfordringene. FFI er etter styrets mening i sterk posisjon til å levere forskning i front for framtidens norske forsvar.

Kjeller, 16. mars 2012

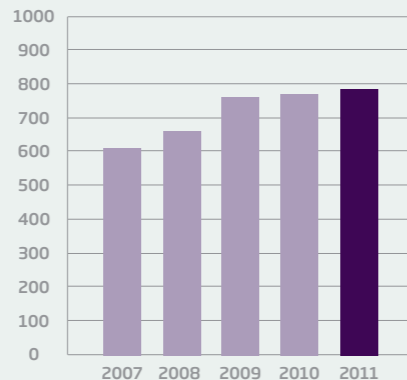
ØKONOMISKE RESULTAT

DRIFTSINNTEKTER (mill. kr)

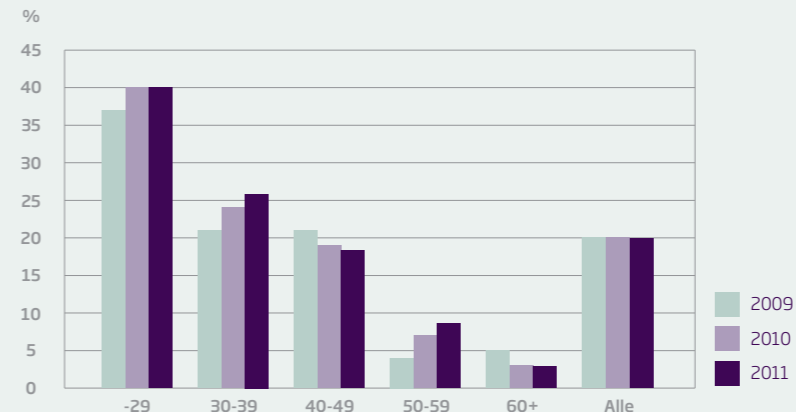
DRIFTSKOSTNADER (mill. kr)

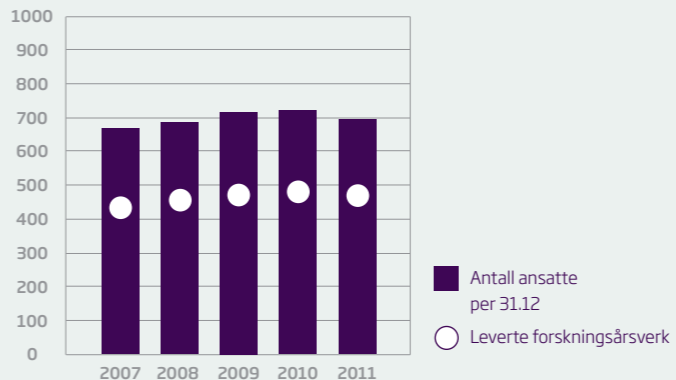
RESULTAT (mill. kr)

Vitenskapelig ansatte KVINNEANDEL ALDERSFORDELT

Utvikling i antall leverte FORSKNINGSÅRSVERK OG ANSATTE

LIKESTILLING

7% økning i kvinneandelen blant vitenskapelige ansatte siden 2004

AVDELINGENE

FFIs forskningsvirksomhet er organisert i fem avdelinger. Inndelingen er ment å speile oppdragsgiveres og samarbeidspartners behov.

Fem brukerorienterte avdelinger skal gjøre det enkelt å samarbeide med FFI. Hver avdeling ledes av en avdelingssjef som sammen med prosjektlederne og forskningssjefene utgjør ledergruppen i avdelingen. Dette innebærer at FFI er en prosjektbasert linjeorganisasjon, der det overordnede resultatansvaret er lagt til avdelingssjefene.

Avdeling ANALYSE

Avdeling Analyse er innrettet mot å støtte Forsvarets strategiske ledelse og instituttets rådgiverrolle. Avdelingen må kunne gjennomføre brede analyser av spørsmål som vedrører Forsvarets framtidige oppgaver, struktur og økonomi.

48,2

forskningsårsverk

Den skal sette forskningsbasert kunnskap sammen til en helhet, noe som fordrer faglig spennvidde og evne til tverrfaglig samarbeid.

Avdeling LAND- OG LUFTSYSTEMER

Avdeling Land- og luftsystemers hovedoppgave er å bidra til omstilling og utvikling av land- og luftstyrkene i Forsvaret. Avdelingen driver både langsiktig og anvendt forskning. Den arbeider med operativt rettet eksperimentering, inkludert testing og evaluering. Avdelingen legger vekt på overvåking, luft- og bakkebaserte kampsystemer og presisjonsstyrte våpen.

121,7

forskningsårsverk

Avdeling MARITIME SYSTEMER

Avdeling Maritime systemer har som hovedoppgave å bidra til utvikling av Forsvarets maritime styrker. Arbeidet omfatter operativ eksperimentering, konsept- og systemutvikling, tester og evalueringer for blant annet fregatter, misiltorpedobåter, undervannsbåter, minekrigsfartøy og autonome undervannsfarkoster. Samvirket mellom fartøy og systemer er en viktig del av avdelingens oppdrag.

100,8

forskningsårsverk

Avdeling BESKYTTELSE

Avdelingen er et nasjonalt kompetansesenter innenfor beskyttelse, både mot masseødeleggelsesvåpen og konvensjonelle våpen. Forskerne arbeider med trusselforståelse, sårbarhetsanalyser og beskyttelsestiltak. Arbeidet bygger på forståelse av hvordan ulike våpentyper virker og hvilken effekt de har. Vi anbefaler tiltak for bedre beredskap både i Forsvaret og i sivil sektor.

90,2

forskningsårsverk

Avdeling LEDELSESSYSTEMER

Avdelingens arbeid er rettet mot fellesnivået i Forsvaret og omfatter områdene nettverksbasert forsvar (NbF), elektronisk krigføring, informasjonsoperasjoner og modellings- og simuleringsteknologi. Oppgavene strekker seg fra teknologitunge arbeider innenfor kommunikasjon og datasystemer til mer "myke" problemstillinger knyttet til organisasjonen og mennesket.

98,0

forskningsårsverk

FORSKNING I FRONT

I 2011 har FFI levert forskningsresultater som bidrar til å øke Forsvarets operative evne. Gjennom 128 ulike forskningsprosjekter og 148 mindre oppdrag har 482 forskere utviklet teknologi og kunnskap som bidrar til å modernisere og effektivisere forsvarssektoren.

5,1
gjennomsnittsscore

FORSKNINGSVIRKSOMHETEN

Virksomheten ved FFI spenner over et stort register. Det er grunnleggende og kunnskapsoppbyggende forskning, strategisk rådgivning, teknisk utvikling og støtte til materiellanskaffelser, samt innfasing og testing av militært materiell. Spennvidden er stor både faglig og i type arbeid. Samtidig forholder FFI seg til mange ulike aktører i Forsvaret - fra det politiske og strategiske nivået i Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben til operatører og brukere av et gitt system ute i felten. I tillegg forholder FFI seg til øvrige statlige organer og en rekke aktører nasjonalt og internasjonalt innen militær forskning, akademia og industri.

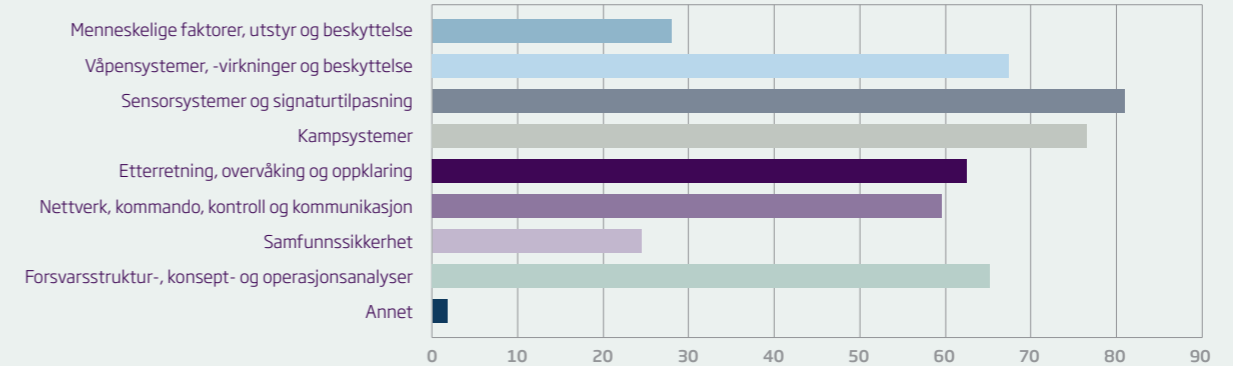
For å reflektere denne bredden i arbeidene, som i rapporteringene kan ha flere ulike formål, har instituttet definert åtte virksomhetsområder som skal danne basis for planarbeid, rapportering og presentasjoner.

Etterspørselen er stor innenfor instituttets tradisjonelle teknologiske forskningsområder, og behovene for støtte til komplekse prosesser for materiellanskaffelse øker. FFI har størst aktivitet innenfor virksomhetsområdene sensorsystemer og signaturtilpasning, tett fulgt av aktivitet innen kampsystemer. De desidert største prosjektene er støtte til anskaffelse av nye kampfly og testing og tilpasning av kampsystemene til de nye fregattene.

BRUKERTILFREDSHET

En grunnleggende suksessfaktor for FFI er å bidra med forskning som oppdragsgiverne ser nytte av. FFI er da avhengig av å forstå oppdragsgivernes behov, problemstillinger og eksisterende løsninger. Instituttet måler brukertilfredshet når prosjektene avsluttes. På en skala fra 1 til 6 var gjennomsnittsscoren i 2011 5,1.

FORSKNINGSÅRSVERK FORDELT PÅ ÅTTE VIRKSOMHETSOMRÅDER

BRUKERTILFREDSHET

4,9

administrative prosesser

5,3

høy faglig kvalitet

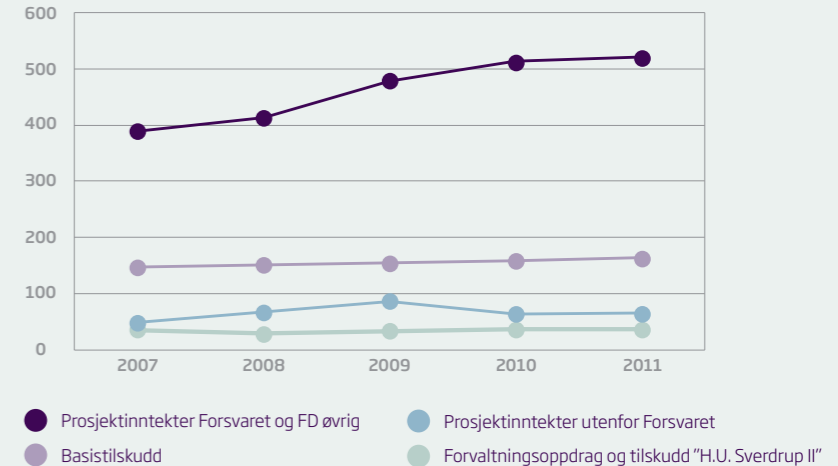
5,0

dialog og respons

5,2

relevant og nyttig

UTVIKLING I FINANSIERINGSKILDER

NASJONALT

Som i det internasjonale samarbeidet søker FFI nær kontakt med akademia og forskningsinstitusjoner i Norge for å øke kvaliteten og effektiviteten i forskningen og for å bidra til kompetanseoverføring til eksterne institusjoner.

► FORSKNINGSSAMARBEID

FFI har som en del av sitt formål å drive forskning og utvikling for Forsvaret på områder som ikke dekkes av andre nasjonale institusjoner. Denne ambisjonen modereres noe av hensynet til å være et forskningsinstitutt for anvendt forskning med tett kobling til ulike deler av Forsvaret. Det vil derfor være fagområder der andre nasjonale institutter og akademia også har relevant kompetanse. FFI skal utnytte sivil kunnskap og ikke duplisere aktivitetene i det sivile.

FFI har gjennom de siste årene etablert et godt samarbeid med Sintef, særlig innen materialteknologi og mikroelektronikk. Samarbeidet skjer i form av prosjekter som typisk har sivil/militær anvendelse, og der FFI utnytter tilegnet kunnskap til å løse Forsvarssektorens behov. FFI har også samarbeid med andre relevante forskningsmiljøer og norske institusjoner som for eksempel Havforskningsinstituttet, Norsk Romsenter, Norsk

Polarinstitutt, Norsk utenrikspolitisk institutt, Institutt for energiteknikk, Kartverket, Norges geologiske undersøkelse, Norsk geoteknisk institutt, Simula Research Laboratory, Oslo universitetssykehus HF, Fridtjof Nansens institutt, Høgskolen i Gjøvik, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø og Universitetet for miljø- og biovitenskap.

Internasjonalt

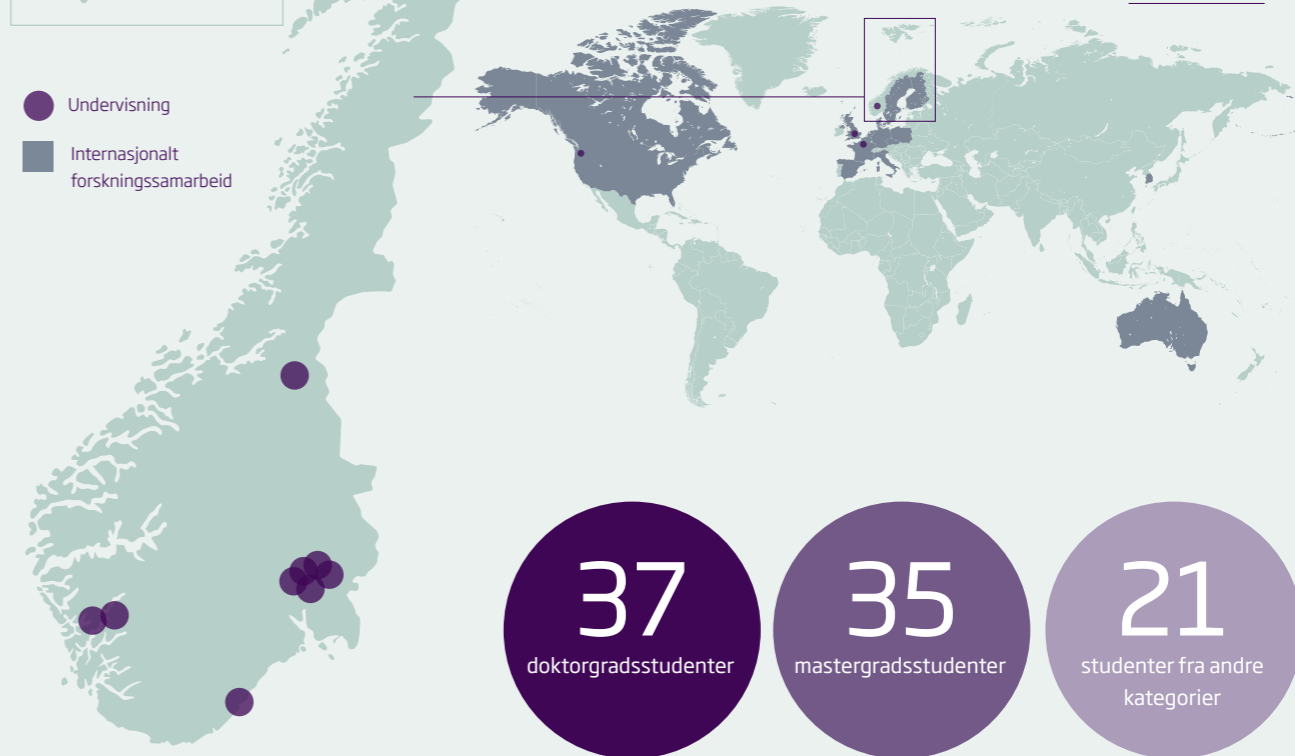
Gjennom et omfattende samarbeid med utenlandske forskningsmiljøer, søsterorganisasjoner i Nato og bi- og flernasjonale samarbeidsavtaler er FFI i stand til å levere mer kunnskap og kompetanse til Forsvaret enn egen forskning alene gir grunnlag for. I 2011 hadde FFI konkret forskningssamarbeid med 16 land. Gjennom arbeidsgrupper og liknede hadde FFI også samarbeid med totalt rundt 30 land.

FOREDRAG, SEMINARER OG KONFERANSER I FFI-REGI

● Undervisning

■ Internasjonalt forskningssamarbeid

714

foredrag

100

FFI-seminarer i inn- og utland

37

doktorgradsstudenter

35

mastergradsstudenter

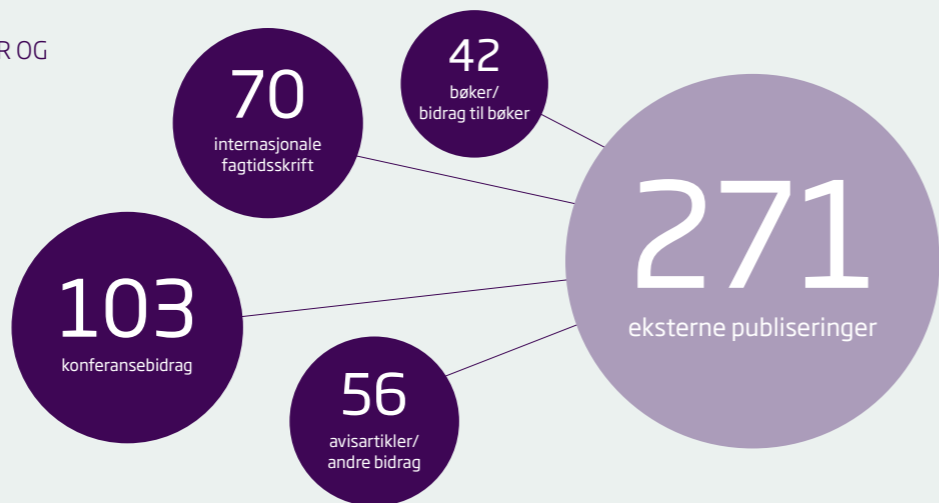
21

studenter fra andre kategorier

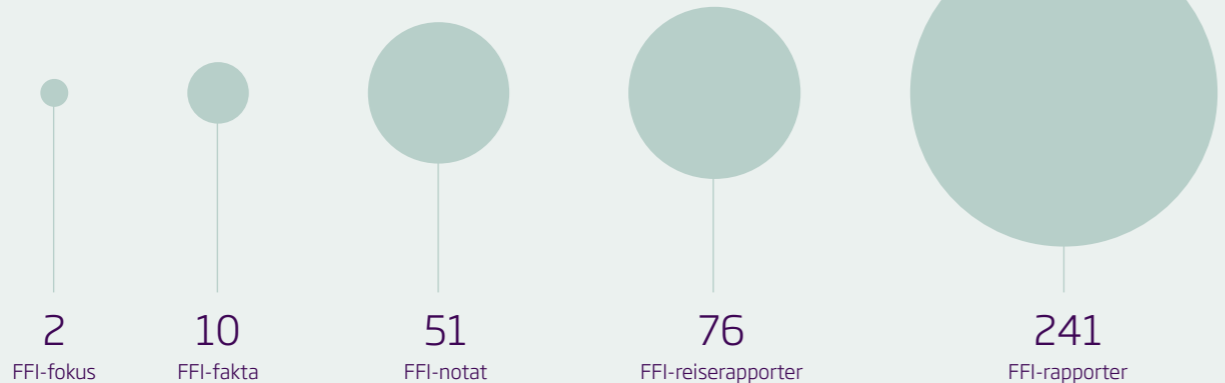
► PUBLISERINGER

FFI-EKSTERNE PUBLISERINGER OG
MEDIEOPPSLAG

1649
medieoppslag

FFI-PUBLIKASJONER

FFIS VERDIER

Skapende, drivende, vidsynt og ansvarlig

FFIS MÅL

Som forskningsinstitutt skal vi:

- bidra til et effektivt og relevant forsvar
- bidra til teknologisk og industriell utvikling
- bidra til samfunnets totale sikkerhet
- levere troverdig, nyskapende og nyttig forskning

For våre oppdragsgivere og samfunn skal vi:

- være etisk bevisst og ansvarlig
- drive forskningen vår effektivt
- drive målrettet forskningsformidling
- drifte instituttet effektivt

For menneskene på FFI skal vi:

- være en krevende og attraktiv arbeidsplass
- drive kontinuerlig kompetanseheving
- utvikle gode ledere

FFI VISJON

FFI gjør kunnskap og ideer til et effektivt forsvar

FFI Kjeller

Postboks 25
2027 Kjeller

Besøksadresse:
Instituttveien 20
2007 Kjeller

FFI Horten

Postboks 115
3191 Horten

Besøksadresse:
Karljohansvern
3190 Horten

Telefon: 63 80 70 00
Telefaks: 63 80 71 15
Militær telefon: 505 70 00
e-post: ffi@ffi.no

www.ffi.no

Trykk: 07 Gruppen
Opplag: 2500
Tekst, foto og design: FFI
ISBN: 978-82-464-2054-7

FFI er medlem av Grønn stat.

ÅRSREGNSKAP 2011

FORSVARETS FORSKNINGSINSTITUTT

INNHold

STYRETS BERETNING

- ▶ FORSKNING I FRONT 4

ÅRSREGNSKAP

- ▶ RESULTATREGNSKAP 11
- ▶ BALANSE 12
- ▶ KONTANTSTRØMOPPSTILLING 14
- ▶ NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 15

► FORSKNING I FRONT

I 2011 har FFI levert forskningsresultater som bidrar til å øke Forsvarets operative evne. Gjennom 128 ulike forskningsprosjekter og 148 mindre oppdrag har 482 forskere utviklet teknologi og kunnskap som bidrar til å modernisere og effektivisere forsvarssektoren.

Utviklingen av et moderne og fleksibelt forsvar i en tid preget av omfattende sikkerhetspolitiske, militære og teknologiske endringer, stiller store krav til kunnskap og kompetanse. Som Forsvarets sentrale forskningsinstitutt har FFI en viktig rolle i å forstå og vurdere betydningen av den teknologiske utviklingen, og å gi råd om muligheter og utfordringer knyttet til framskaffelse og bruk av militært materiell som følger av denne utviklingen. Dette gjør FFI med en grunnleggende forståelse av den sikkerhetspolitiske situasjonen Norge til enhver tid befinner seg i, og de oppgavene det norske forsvaret må løse.

Styret

Fram til årsmøtet i april 2011 besto styret ved FFI av forstkandidat Johan C. Løken, leder, professor Kristin Pettersen, generalmajor (p) Jan Blom, avdelingsleder/professor Erik Fosse og to representanter fra FFIs ansatte: senioringeniør Ulv Skafle og sjefsforsker Monica Endregard. Alle med unntak av styreleder sto på valg. Styrets sammensetning etter nyoppnevning av Forsvarsdepartementet (FD) er som følger: styreleder Johan C. Løken, nestleder Kristin Pettersen (ny periode) og styremedlemmer: Jan Blom (gjenvolgt for ett år), adm. direktør Bente Mikkelsen (ny), seksjonssjef Jørn Rangnes (ny) og Monica Endregard (ny periode), sjefsforsker Tor Berger (ny), de to siste ansatte-representanter.

Styret har i 2011 til sammen avholdt seks ordinære styremøter, årsmøte, et styreseminar sammen med FD og et introduksjonsmøte på FFI for nye styrerepresentanter.

Styret ved FFI har siden høsten 2008 vært høringsinstans for FD i deres prosess med å revidere FFIs vedtekter, herunder revidert instruks og tilsetningsprosedyre for administrerende direktør (AD), samt konsekvenser ved eventuelt å legge ned Forsvarets forskningspolitiske råd. Siden 2009 har det også vært en prosess "FFI – tydeliggjøring av styrets oppgaver i eierstyringen og planforutsetninger for den videre utviklingen av instituttet". Styret har gitt sine synspunkter i flere omganger. Alle prosessene er ennå ikke avsluttet.

Nye styringsparametre

I 2010 utviklet FD i nært samarbeid med FFI et revidert

og utvidet sett med tjue styringsparametre for instituttet. Disse er en del av FDs oppfølging av FFI og en del av tildelingsbrevet for 2011. Styringsparametrene skal gi balansert og helhetlig styringsinformasjon for virksomheten, og er direkte koblet til FFIs strategiske målbilde. De underliggende resultatindikatorer er mange, og mange av dem har det også tidligere vært rapportert på. I og med at de nå er knyttet til styringsparametre og målbilde, kan informasjonen bedre benyttes til styring, kontroll og læring for å utvikle og forbedre virksomheten.

Tilstandsrapporten for 2011 rapporteres i et eget vedlegg og er den første med utgangspunkt i de nye styringsparametrene. Styret er meget tilfreds med rapportens innhold og imponert over instituttets resultater. Samtlige styringsparametre er enten vurdert til "meget tilfredsstillende" eller "tilfredsstillende".

Tilstandsrapporten er et godt utgangspunkt for virksomhets- og risikostyringen ved instituttet. Styret anser at FFI har levert i henholdt tildelingsbrevet for 2011. I strategisk handlingsplan for 2011-2012 arbeides det med utvalgte tiltak for å sikre at FFI forblir et levedyktig, attraktivt og troverdig forskningsinstitutt også i framtiden.

Strategisk handlingsplan

I handlingsplan for 2011-2012 videreføres arbeidet med å styrke ADs strategiske rådgivningsrolle. Det er med glede styret konstaterer at etterspørselen etter FFIs strategiske råd er stor. AD deltar i de strategiske fora hvor det er særlig relevant at FFI bidrar. For 2011 er FFIs strategiske råd i hovedsak gitt i forsvarssjefens ledergruppe, forsvarssektorens felles ledermøte, styringsgruppen for forsvarssjefens fagmilitære råd, forum for materielle anskaffelser, programstyret F-35-programmet og i møter med materielldirektøren. FFI og styret vurderer det slik at FFIs strategiske rådgiving, som er basert på instituttets samlede kompetanse, er viktig i Forsvarets planlegging og i realisering av deres planer.

FFI har opparbeidet betydelig kompetanse som er direkte relevant også for den sivile beredskapen, og styret ønsker at denne kompetansen i større grad skal gjøres tilgjengelig for det sivile samfunn. Det er et strategisk initiativ å øke omsetningen innenfor virksomhetsområdet samfunnssik-

kerhet. Tilgangen til sivil finansiering innen dette området har vært begrenset. Styret ser det som positivt at det er en viss økning i totalomsetningen innenfor samfunnssikkerhet i 2011: Fra 36,8 millioner kroner i 2010 til 47,3 millioner kroner i 2011. Av dette utgjør EU-finansierte oppdrag 3,8 millioner kroner.

I overensstemmelse med FFIs vedtekter, der det heter at instituttet skal bidra til industriell og teknologisk utvikling i Norge når dette er forenelig med instituttets formål, pågår det et omfattende samarbeid med norsk forsvarsindustri. Dette innebærer i tillegg til å gjennomføre materiellutviklingsoppdrag for Forsvaret, også oppgaver for sivile myndigheter, industri og næringsliv når dette er av felles interesse. FFIs bidrag gir betydelig verdiskaping i norsk industri, samtidig som det kommer Forsvaret til gode. I 2011 har FFI reorganisert for å styrke Næringsstrategigruppen. Gruppen er nå representert i toppledelsen ved instituttet. Det vil bidra til et tettere samarbeid mellom FFI og FD knyttet til næringsstrategi og gi økt aktivitet inn mot industrien. Styret vil også nevne at FFI nå arbeider med å utvikle en tydeligere strategi for å håndtere immaterielle rettigheter (IPR) og immaterielle verdier (IP) som skal ivareta Norges og forsvarets interesser.

Ved hjelp av et eksternt kommunikasjonsbyrå ble det gjennomført en omdømmeundersøkelse våren/sommeren 2011. Undersøkelsen kartla kjennskap til, kunnskap om og holdninger til FFI blant beslutningstakere og representanter for instituttets hovedmålgrupper. Styret er tilfreds med gjennomføringen av undersøkelsen og det positive resultatet som konstaterer at FFI har et svært solid og godt omdømme. Resultatet bekrefter at FFI langt på vei har nådd viktige mål satt etter forrige omdømmeundersøkelse i 2002. Dette er mål som økt lydhørhet, åpenhet og synlighet. Respondentene opplever at FFI er blitt en bedre partner. En nærmere analyse av undersøkelsen vil gi underlag til en oppdatert kommunikasjonsplan og tiltaksplan på de områder det er grunnlag for forbedring.

Forskningsaktiviteten

FFI er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og et eget styre, og med en intern prosjektorganisasjon for FoU-virksomheten. Den enkelte medarbeider er tilknyttet ett eller flere prosjekter. Levetiden til et FFI-prosjekt er normalt tre år. Det betyr at omkring en tredjedel av FFIs aktiviteter fornyes hvert år. Prosjektene opprettes, eventuelt endres og avsluttes som følge av en fastlagt prosess og i nært samarbeid med FD, Forsvaret og andre oppdragsgivere. Resultatet er en meget tilpasningsdyktig organisasjon som har svært gode forutsetninger for raskt å tilpasse virksomheten, både i omfang og innretning, til endringer i behov og etterspørsel.

Ansvar for et prosjekt til enhver tid har den nødvendige kompetansen til å løse oppgavene ligger først og fremst hos prosjektleder og avdelingsjef. Selve prosjektstrukturen ved instituttet er slik at hver prosjektleder har en prosjektportefølje og kan bruke kompetansen fleksibelt innenfor sitt ansvarsområde. FFI har også en "kompetansedimensjon" som samler faggruppene på tvers av prosjektene og avdelingene og som stimulerer til

kompetanseutvikling og -utveksling. Lederen av faggruppene bidrar til å utvikle fagområdene strategisk gjennom aktivitetene i gruppene.

På det strategiske sentrale ledernivået styres kompetanseutviklingen ved å tildele basismidler til prosjekter som skal utvikle kompetanse for framtidens løsninger og behov. Dette skjer spesielt ved etableringen av såkalte grunnlagsstudier.

En bærende idé for FFIs strategi er å beholde den nødvendige langsiktigheten i forskningen og samtidig bistå oppdragsgivere med parat viten og evne til å respondere hurtig på behov som dukker opp hos oppdragsgiverne. Det opprettes raskt et mindre oppdrag – med et minimum av byråkrati.

I løpet av 2011 har det vært utført arbeid i totalt 128 forskningsprosjekter. Forsvarets forskningsforum har godkjent 28 prosjekter for oppstart, mens 23 prosjekter formelt ble avsluttet. Ved årsskiftet 2011/2012 var 117 prosjekter i arbeid.

I 2011 har det også vært gjennomført 148 mindre oppdrag. Instituttet hadde som mål at 10 prosent av forskningskapasiteten skulle settes av til mindre og kortsiktige oppdrag. I 2011 utgjorde andelen mindre oppdrag 13 prosent av årsverksproduksjonen, resten ble utført i forskningsprosjekter.

En grunnleggende suksessfaktor for FFI er å bidra med forskning som oppdragsgiverne er villige til å betale for. FFI er da avhengig av å forstå oppdragsgivernes behov, problemstillinger og eksisterende løsninger. Et av FFIs styringsparametre er samhandling, brukerforståelse og nytteverdi. En av resultatindikatorer er brukertilfredshet. På en skala fra 1 til 6 var gjennomsnittsscoren for de 18 prosjektene som ble brukerevaluert i 2011 over 5. Styret framholder at dette er et meget tilfredsstillende resultat som viser at FFI leverer forskning som brukerne vurderer som nyttig og med høy kvalitet.

Virksomhetsområdene

Virksomheten ved FFI spenner over et stort register. Det er grunnleggende og kunnskapsoppbyggende forskning, strategisk rådgiving, teknisk utvikling og støtte til materiellanskaffelser, samt innfasing og testing av militært materiell. Spennvidden er stor både faglig og i type arbeid. Samtidig forholder FFI seg til mange ulike aktører i Forsvaret – fra det politiske og strategiske nivået i FD og Forsvarsstaben til operatører og brukere av et gitt system ute i felten. I tillegg forholder FFI seg til øvrige statlige organer og en rekke aktører nasjonalt og internasjonalt innen militær forskning, akademia og industri.

For å reflektere denne bredden i arbeidene, som i rapporteringene kan ha flere ulike formål, har instituttet definert åtte virksomhetsområder som skal danne basis for planarbeid, rapportering og presentasjoner: 1) forsvarsstruktur-, konsept- og operasjonsanalyser, 2) samfunnssikkerhet, 3) nettverk, kommando, kontroll og kommunikasjon, 4) etterretning, overvåking og oppklaring, 5) kampsystemer, 6) sensorsystemer og signaturtilpasning, 7) våpensystemer,

-virkninger og beskyttelse, og 8) menneskelige faktorer, utstyr og beskyttelse.

Etterspørselen er stor innenfor instituttets tradisjonelle teknologiske forskningsområder, og behovene for støtte til komplekse prosesser for materiellanskaffelse øker. FFI har størst aktivitet innenfor virksomhetsområdene sensorsystemer og signaturtilpasning, tett fulgt av aktivitet innen kampsystemer. De desidert største prosjektene er støtte til anskaffelse av nye kampfly og testing og tilpasning av kampsystemene til de nye fregattene.

Framtidsrettet og parat

For å illustrere aktualiteten og bredden i FFIs forskning, vil styret spesielt omtale litt mer konkret fem viktige og krevende aktiviteter i 2011:

Langtidsplanlegging for Forsvaret er en viktig aktivitet. I 2011 har mye av innsatsen vært rettet inn mot å støtte forsvarssjefen i å utarbeide hans fagmilitære råd, både ved å delta i arbeidsgrupper i Forsvarsdepartementet og ved å gjennomføre mer grunnleggende studier med utgangspunkt i FFIs metode for langtidsplanlegging. Instituttets syn på den langsiktige utviklingen av Forsvaret er sammenfattet i rapporten "Forsvarets fremtidige struktur – analyser og anbefalinger", som ble utgitt i oktober 2011. Denne rapporten er gradert.

FFI har støttet FDs F-35-program i forberedelse til anskaffelse av F-35 kampfly. Arbeidsoppgavene har vært å analysere alternativer for styrkeproduksjon, tilgjengelighet av flyskrog og piloter og gjennomførbarhet av treningsprogram. Spesielt har FFI vurdert problemstillinger knyttet til kampfly på såkalt framskutt Quick Reaction Alert base (QRA-satellitt) og ulike lokasjonsalternativer for F-35. Det norske missilet Joint Strike Missile (JSM), som er utviklet av Kongsberg Defence Systems i samarbeid med FFI, vil gi F-35 mulighet for langtrekkende presisjonsstyrt ild. For kosteffektiv integrasjon av JSM på F-35 har FFI ved hjelp av kampflysimulator utviklet og analysert problemstillinger vedrørende operativ bruk av missilet, våpendatalink og nettverksadministrasjon. Forsvaret har inngått kontrakt med Nammo på utvikling og kvalifisering av ammunisjon for F-35. FFI har støttet Nammo med teknologibidrag for utvikling av denne ammunisjonsstypen innenfor ballistikk, sporlys, hardkjerne-teknologi og brannrør.

FFIs terrorismeforskning har vært aktuell gjennom hele 2011, ikke minst i forbindelse med bin Ladens død 2. mai, hendelsene 22. juli og tiårsmarkeringen av 11. september. FFIs forskere opplevde en rekordstor pågang fra nasjonale og internasjonale media om ekspertkommentarer og vurderinger i etterkant av tragedien 22. juli. I november arrangerte FFI et seminar om terroristenes bruk av internett med meget god oppslutning. I løpet av høsten har FFI ansatt en doktorstipendiat som vil ha høyreekstremisme og antijihadisme som spesialfelt og som vil bidra til å øke bredden i FFIs kompetanse på internasjonal terrorisme. FFIs terrorismeforskerne har også i 2011 publisert artikler i ledende internasjonale tidsskrifter på dette feltet.

I forbindelse med terrorhandlingene i Oslo og på Utøya i Buskerud 22. juli har FFI også bidratt med våpenteknikk

kompetanse for ulike deler av politiet og fagmiljøer i Forsvaret som hadde spesielle roller i forbindelse med håndteringen av situasjonen i timene og dagene etter hendelsen. Denne bistanden favnet bredt: fra vurdering av håndvåpen og ammunisjon til vurderinger av bombeproduksjon og framstillingsmetoder, samt virkningen av hjemmelagde eksplosiver. I tiden etter hendelsene har FFI gjennomført en rekke analyser for blant annet å støtte PST, KRIPOS og Oslo Politikammer i den tekniske etterforskningen.

FFI har omfattende forskning på informasjonssikkerhet for militære informasjons- og kommunikasjonsteknologiske systemer. Denne forskningen er også relevant i sivil/militær sammenheng. Styret forutsetter at sikker informasjonsutveksling mellom militære og sivile aktører er et krav i for eksempel nasjonal krise- og katastrofehåndtering og i internasjonale fredsbevarende operasjoner. To områder kan særlig trekkes fram: Sikker håndtering av identiteter, autentisering og autorisasjoner på tvers av organisasjoner og flernivåsikre informasjonssystemer som håndterer informasjon av ulike graderinger i samme terminal. Flere av FFIs resultater er trolig relevante også i rent sivile sammenhenger.

Publisering

God forskningsformidling er et viktig mål for FFI. Forskningsformidlingen skal rettes inn mot mottakernes behov og forutsetninger og slik sikre at forskningsresultatene blir tatt i bruk og kommer til nytte. Etter flere års økning viser instituttets totale publisering i 2011 å ligge på samme nivå som året før. I løpet av året er det i alt utgitt 368 FFI-rapporter, -notater og -reiserapporter, elleve flere enn året før. I tillegg ble det publisert 271 artikler i eksterne publikasjoner, en fler enn i 2010. 70 av artiklene ble publisert i vitenskapelige tidsskrifter med fagfelle-vurdering, fem færre enn året før. I tilknytning til løpende prosjektarbeid arrangerte FFI i 2011 i alt 100 seminarer i inn- og utland. Dette er to flere enn i 2010.

Omfanget av antall foredrag viser derimot fortsatt en markant oppadgående trend. I 2011 har instituttets medarbeidere holdt i alt 714 foredrag og presentasjoner i militære og sivile faglige fora i inn- og utland. Dette er 81 flere foredrag enn i 2010. Antall inviterte foredrag og foredrag på konferanser med bedømmelseskomité er 91, en økning på 23. Dette nærmer seg nivået fra 2008 og 2009 med i overkant av 100.

FFIs nye nettsider har funnet sin form og har markant høyere besøkstall enn da sidene var en del av det gamle forsvarsnett. FFI har som mål å synliggjøre instituttets kompetanse ved minst femti månedlige referanser i sentrale nasjonale og internasjonale nyhetsmedier og relevante forskningstidsskrifter. Antallet registrerte medieoppslag nasjonalt og internasjonalt har økt jevnt de siste tre årene. I 2011 er det registrert 1649 oppslag.

Samfunnsansvar

Styret vil trekke fram noen aktiviteter for å belyse at FFI i stor grad bidrar til at også andre utfordringer i samfunnet enn Forsvarets finner en løsning. I norsk sammenheng er FFI en stor kunnskapsbedrift og har lange tradisjoner

for å samarbeide med og bidra til nasjonale industrielle miljøer, spesielt innen forsvarssektoren.

Med FD som oppdragsgiver har instituttet gjennomført en rekke aktiviteter på det næringsstrategiske området. Omfanget er rundt fire årsverk. Oppdatering av FDs prioriterte teknologiområder var et viktig arbeid som ble avsluttet i 2011. Konsekvensene av og mulighetene med EUs nye direktiv for forsvars- og sikkerhetsanskaffelser, er en annen viktig oppgave. Dette arbeidet pågår fremdeles. Statistikk over forsvarsindustrien er utarbeidet for andre året, og vil med tallgrunnlag over lengre tid gi grunnlag for mer detaljerte og omfattende analyser.

FFI er også faglig rådgiver for Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) i spørsmål om patenter som faller inn under loven om forsvarsviktige oppfinnelser og forskrift til denne. Videre støtter FFI Utenriksdepartementet i spørsmål om eksportkontroll, nedrustning og ikke-spredning, og instituttet bistår sysselmannen på Svalbard med teknisk støtte til tilsyn av satellittstasjoner på Svalbard. Driften av stasjonene er underlagt en egen forskrift som skal bidra til at den skjer i henhold til Svalbard-traktaten.

FFI har de siste årene bidratt sterkt til etablering og drift av universitetsutdanningen i nærområdet, Universitets-senteret på Kjeller, innovasjonsselskapet Campus Kjeller AS og interesseorganisasjonen Kunnskapsbyen Lillestrøm. Ved til sammen 22 universiteter i inn- og utland har 86 FFI-forskere i 2011 vært engasjert som forelesere, lærere, sensorer eller veiledere for 35 studenter/stipendiater og 37 mastergradsstudenter.

Kvalitetssikring

Instituttet prioriterer høy kvalitet i all sin forskning. Dette medfører særlige utfordringer for den graderte delen av arbeidet. Her er det ikke alltid mulig å måle kvalitet gjennom åpne kanaler som publisering i anerkjente vitenskapelige tidsskrifter og liknende som ellers i akademien. Deltakelse i internasjonale samarbeidsfora og prosjekter i Nato og European Defence Agency (EDA) bidrar til å kvalitetssikre FFIs forskning, i mange tilfeller også den graderte forskningen.

I hovedsak utfører FFI anvendt forskning, og resultatindikatorer fra universiteter og akademien vil i varierende grad være anvendbare for å måle kvaliteten på instituttets virksomhet. Av ekstern kvalitetssikring i den ordinære faglige virksomheten kan nevnes Forsvarets forskningsforum, prosjektråd med representanter fra interessenter og brukertilfredshetsmålingene for alle avsluttede prosjekter. Både avdelinger og miljøer er jevnlig eksponert for evalueringer.

For å sikre jevnlig og systematisk ekstern evaluering av instituttets forskning skal det i den årlige strategi- og planprosessen legges en plan for hvilke fagmiljøer som skal gjennomgå slik evaluering. Evalueringen skal i utgangspunktet gjøres av en internasjonal komité utnevnt av administrerende direktør ved FFI og omfatte vurderinger rundt faglig kompetanse, relevans og kvalitet. Den årlige planen for kvalitetskontroll med tilhørende resultater vil bli framlagt for styret og FD.

Det er FFIs forskning innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi som er eksternt evaluert i 2011. "Evaluering av grunnleggende forskning innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi i Norge" har foregått i regi av Norges forskningsråd og er gjennomført av en internasjonal ekspertkomité. FFI er én av 13 institusjoner som er med i undersøkelsen. Resultatene fra evalueringen ferdigstilles i 2012.

Samarbeid internasjonalt

Våre internasjonale samarbeidspartnere opplever press på budsjettene og økte krav til samarbeid. I Nato og innen den militære delen av EU, EDA, er "Smart forsvaret" (Smart Defence) og "Pooling & Sharing" de nye begrepene. Disse innebærer utstrakt og tettere samarbeid om å utnytte felles kapasiteter – også innen forskning og teknologiutvikling. Det er en økt tendens til at nasjoner finner sammen for å sikre støtte fra kunnskap og kompetanse i utviklingen av sine forsvar. Instituttet har søkt å benytte sine internasjonale kontakter for å få tilgang til en større teknologisk base og dermed bedre kvaliteten på FoU.

Gjennom et omfattende samarbeid med norske og utenlandske forskningsmiljøer er instituttet i stand til å levere mer kunnskap og kompetanse til Forsvaret enn egen forskning alene gir grunnlag for. FFI har i 2011 utvidet det strategiske samarbeidet med enkelte forskningsinstitusjoner og tilhørende myndigheter. Det siste har vært gjort for å koordinere og sammenholde de nasjonale behovene for kunnskap og dermed legge grunnlag for å kunne utføre forskning og teknologiutvikling sammen.

FFI følger retningslinjene fra Forsvarsdepartementet for flernasjonalt samarbeid, og prioriterer samarbeid innen Nato og EDA. I tillegg intensiveres samarbeid innen den nordiske rammen, Nordic Defence Cooperation (NORDEFECO).

Instituttet har fortsatt omfattende deltakelse i Natos forsknings- og teknologiorganisasjon, tidligere NATO RTO, nå NATO Science and Technology Organization (STO), og hadde ved utgangen av 2011 lederskap i ett av panelene; "Humans Factors & Medicine". STO er en meget viktig samarbeidsorganisasjon for små land som Norge og et institutt som FFI. Deltakelsen åpner for et nettverk av fagkunnskap innen en rekke områder og utvider på den måten den kunnskapsbasen instituttet kan spille på. I 2011 gjennomførte forskningsdelen av Nato en omfattende revisjon og tilpasning i retning av bedre integrering med øvrige deler av organisasjonen. Dette får ikke umiddelbar effekt på den nasjonale nytten, men vil bidra til mer samordning og sikre teknologiske bidrag inn i kapabilitetsutviklingen i Nato. Ved utgangen av året deltok FFI i 65 ulike arbeidsgrupper under STO.

FFI har rollen som ansvarlig norsk kontaktpunkt innen forskning og utvikling overfor EDA. I 2011 har kontakten og samarbeidet med EDA blitt ytterligere styrket, og ved utgangen av 2011 var Norge med i 17 enkeltprosjekter (14 i 2010). Andelen av statlige midler til EDA-prosjekter var i 2011 på ca 27 millioner kroner.

FFI har fått i oppdrag å legge til rette for et mer aktivt og konkret nordisk forskningssamarbeid innen rammen av NORDEFECO. I 2011 ble dette definert som et strategisk samarbeid på myndighetsnivå, og det arbeides med en tettere koordinering av arbeidet med å definere behov og en etablering av felles forskningsprosjekter. I prosessen videre vil det bli lagt særlig vekt på å konkretisere samarbeid innen spesielle områder der et tettere nordisk samarbeid vil være hensiktsmessig og der synergien for utvikling av kapabiliteter vil være størst.

Det trilaterale samarbeidet om forsvarsforskning med Nederland og Storbritannia har vært en viktig del av FFIs internasjonale forskningssamarbeid siden 50-tallet, og det arbeides med å tilpasse dette samarbeidet i tråd med de økte interessene for konkret arbeidsdeling. Særlig overfor Nederland har dette initiativet utviklet seg positivt i løpet av året.

Utenfor Europa er samarbeid med USA og Canada prioritert, men det er også økt interesse for samarbeid med Australia.

Styret er meget tilfreds med at FFI har styrket det internasjonale samarbeidet vesentlig og at de har innledet strategisk samarbeid med enkelte land. FFI har også de siste årene satsset bevisst for å komme med i EUs ramme-program for forskning og teknologi. Dette har vært en krevende prosess der forskere og støtteapparat er blitt stilt overfor nye utfordringer. At FFI har lyktes på denne nye arenaen viser kvalitet i forskningen og forskernes kompetanse. FFI har i de siste to årene fått aksept for store prosjekter innen det tematiske området "Security," og disse ledes av forskere ved instituttet. I tillegg har FFI blitt invitert med i flere andre søknader. Erfaringen så langt er at FFI evner å konkurrere på et åpent europeisk sivil forskningsmarked og er attraktiv på områder innen sikkerhet. Særlig gjelder dette vern mot kjemiske og biologiske våpen, samt krisehåndtering.

Samarbeid nasjonalt

FFI søker nær kontakt med academia og forskningsinstitusjoner nasjonalt for å øke kvaliteten og effektiviteten i forskningen, for å bidra til kompetanseoverføring til eksterne institusjoner og for å sikre tilgang til god rekruttering. Det store antallet sommerstudenter, samt stipendiater og mastergradsstudenter, bidrar også til nær kontakt med academia.

Flere ansatte ved FFI har bistillinger som professor II og amanuensis II i academia. I 2011 var åtte ansatte professor II i academia og fire amanuensis II. Dette er en nedgang fra 11 professor II i 2010. Tilsvarende har fem eksterne professor II-stillinger ved FFI.

FFI har gjennom de siste årene etablert et godt samarbeid med Sintef, særlig innen materialteknologi og mikroelektronikk. Samarbeidet skjer i form av prosjekter som typisk har sivil/militær anvendelse, og der FFI utnytter tilegnet kunnskap til å løse Forsvarssektorens behov. FFI har også samarbeid med andre relevante forskningsmiljøer og norske institusjoner som Norges forskningsråd, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, universitetene

i Oslo, Bergen og Tromsø og Universitetet for miljø- og biovitenskap, Høgskolen i Gjøvik, Havforskningsinstituttet, Norsk Romsenter, Norsk Polarinstitutt, Norsk utenriks-politisk institutt, Institutt for energiteknikk, Kartverket, Norges geologiske undersøkelse, Norsk geoteknisk institutt, Simula Research Laboratory, Oslo Universitetssykehus HF og Fridtjof Nansens institutt.

Økonomi

FFIs høye aktivitetsnivå gjenspeiles i resultatregnskapet for 2011. Driftsinntektene ble på 796,712 millioner kroner, hvorav 9,3 prosent kom fra offentlige og private oppdragsgivere utenom forsvarssektoren. De samlede driftskostnadene var på 784,303 millioner kroner. Resultatregnskapet viser et overskudd på 12,217 millioner kroner. Beløpet føres som en tilsvarende økning av posten Opptjent virksomhetskapskapital i balansen.

I tildelingsbrevet for 2011 har FD pålagt FFI en maksimal overføring på 25 prosent av årsomsetningen i 2012. I 2011 utgjorde netto overføringer 28,4 prosent av omsetningen. Det har vært en årlig reduksjon siden 2008 og utviklingen er som ønsket i forhold til målsettingen.

FFI skal i utgangspunktet drives etter "selvkost-prinsippet", og har derfor ikke som mål å oppnå størst mulige årlige overskudd. Instituttet har selv ansvaret for å bygge opp tilstrekkelig egenkapital. FD ønsker at FFI i gjennomsnitt skal ha en likvid egenkapital på omtrent 10 prosent av omsetningen. Ved utgangen av 2011 er likvid egenkapital 6,7 prosent av omsetningen - opp fra 6,1 prosent ved utgangen av 2010.

Personal, mangfold og rekruttering

FFIs forskerkapasitet var i noen år for liten til å ta unna det årlige tilfanget av prosjekter og oppdrag som instituttet og oppdragsgivere anså nødvendig å utføre. En målrettet oppbemanning ble iverksatt og antallet vitenskapelig ansatte nådde en topp på 496 ved utgangen av 2009. Ved utgangen av 2010 var antallet vitenskapelig ansatte 493 og dette nivået er antatt å være godt tilpasset det forventede tilfanget av prosjekter og oppdrag de nærmeste årene. Ved utgangen av 2011 var antall vitenskapelig ansatte sunket til 482. Det er et mål å stabilisere antall vitenskapelige ansatte omtrent på dagens nivå.

FFI har en aktiv og målrettet rekrutteringspolitikk, og legger spesielt vekt på å rekruttere flere kvinner. Gjennom lederutviklingsprogrammet er det satsset spesielt på å bevisstgjøre ledere om tiltak for å fremme likestilling og mangfold. En gjennomarbeidet lønnpolitikk og et målrettet rekrutteringsopplegg, samt bevisst bruk av medarbeidersamtaler er tiltak instituttet mener hindrer diskriminering basert på kjønn, etnisitet eller nedsatt funksjonsevne.

Per 31. desember 2011 hadde FFI 693 ansatte, hvorav 186 kvinner, en nedgang på 0,2 prosentpoeng til 26,8 prosent. FFI arbeider aktivt for å øke andelen kvinner i ledende stillinger. Én av ni i toppledelsen, uendret, og tre av 16 i ledelsen for øvrig, én færre, er kvinner. Kvinneandelen i ledelsen samlet er derfor gått ned fra 19 til 16 prosent. Åtte av 45 prosjektledere er kvinner.

Ansatte med innvandrerbakgrunn utgjør 5,1 prosent i 2011, en økning på 0,4 prosentpoeng fra året før. Andelen ansatte med utenlandsk statsborgerskap har de siste tre årene økt svakt. For 2011 er andelen 2,3 prosent.

Den vitenskapelige virksomheten er teknologitung, og instituttet rekrutterer fra fag som er dominert av menn. Blant de vitenskapelige ansatte er kvinneandelen ved årsskiftet 2011/12 fortsatt i underkant av 20 prosent. Dette kan blant annet ha en forklaring i den lave avgangen fra FFI også i 2011, som var kun fire prosent i denne gruppen. Som et av tiltakene for å øke andelen kvinner blant de vitenskapelig ansatte, arbeides det aktivt med å rekruttere kvinnelige sommerstudenter. I 2011 tok FFI totalt inn 59 sommerstudenter. Andelen kvinner var 36,5 prosent. Sommerjobb ved FFI er populært og er ofte springbrett til en fast jobb senere. Resultatet er en jevnt stigende kvinneandel fra 13 prosent i 2004 til 20 prosent ved utgangen av 2011. I kategorien yngre vitenskapelig ansatte under 29 år, utgjør kvinnene 44 prosent og i kategorien 30-39 nærmer andelen seg 26 prosent.

FFI har i 2011 til sammen ansatt 22 personer, 16 vitenskapelige, og opplevd en økt søkermasse sammenliknet med tidligere år. Også i et treårsperspektiv har det vært en god og stabil søkning til de vitenskapelige stillingene. Instituttet stiller strenge faglige krav til sine søkere og henvender seg således til en gruppe arbeidstakere som det er hard konkurranse om. 25 av 30 som takket ja til jobbtilbud fra FFI i 2011 var innstilt som nummer 1. Samlet sett må rekrutteringssituasjonen for instituttet anses som god. Likevel, en stadig større andel dyktige søkere er utenlandske statsborgere og FFI har i dag 16 personer med utenlandsk statsborgerskap fra til sammen 11 nasjoner. Sikkerhetsklarering og sikkerhetshensyn utgjør en begrensning i tilfanget av denne gruppen.

Helse, miljø og sikkerhet

Sykefraværet i 2011 var på 3,4 prosent, en reduksjon på 0,5 prosentpoeng fra året før. Det er spesielt mennenes sykefravær som synker med ett prosentpoeng til 2,4 prosent. Bedre tilrettelegging er en sentral forklaring på nedgangen. For kvinner har sykefraværet gått opp med 0,6 prosentpoeng til 6,3 prosent, noe av dette kan forklares med et økt antall gravide kvinner og noe økt sykefravær blant disse. Korrigert for sykdomstilfellene som skyldes graviditet hadde sykefraværet blant kvinner vært på ca 5,0 prosent i 2011. FFI er tilsluttet avtalen om et inkluderende arbeidsliv.

Instituttet legger vekt på forebyggende tiltak for å få et best mulig arbeidsmiljø ved å utøve en bevisst personalpolitikk på dette området. Det er utarbeidet ny rutiner for oppfølging av sykmeldte: Den sykmeldte foretar først en funksjonsvurdering i samarbeid med bedriftshelsetjenesten. I etterkant av dette lager den sykmeldte en individuell oppfølgingsplan sammen med den overordnede.

Arbeidet med miljøledelse og Grønn stat er videreført i 2011. Arbeidet med ny miljøstasjon for bedre kildesortering ble startet i 2011 og stasjonen vil stå ferdig i 2012. De fleste bygninger ved FFI tilkobles fjernvarmeanlegg i løpet av 2012 og dette medfører at de fleste oljefyringsanlegg ved

instituttet blir tatt ut av drift. Arbeidet har vært i gang siden 2010. Instituttet rapporterer også egen miljøbelastning i Forsvarssektorens miljødatabase, en database som miljøprosjektet ved FFI har ansvaret for å drifte og videreutvikle. I en egen rapport til departementet vil FFI redegjøre for miljøarbeidet ved instituttet i 2011.

FFIs nye kontorbygg med plass til i overkant av hundre forskere sto ferdig i 2010 og innkjøringsperioden har strukket seg gjennom hele 2011 for å rette feil og mangler. Nybygget er delvis en erstatning for eldre og uhensiktsmessige bygninger, og disse er revet i 2011.

Holdning, etikk og ledelse

FFIs verdigrunnlag beskriver formål, visjon og mål og gir eksempler på hvordan verdiene omsettes i praksis. Det er utarbeidet egne etiske retningslinjer, der blant annet varslingskanalen ved instituttet beskrives, og et diskusjonsopplegg for etiske dilemmaer. De etiske retningslinjene og dilemma- og diskusjonsheftet "....over streken?" tar for seg etikk internt ved FFI og forholdet til samfunnet og etikk i hverdagen. Det gir grunnlag for diskusjoner og refleksjoner rundt etikk, holdninger og ledelse. En slik refleksjon er inkludert som fast post både på FFIs introduksjonskurs, på kurs for ansatte etter tre år og på prosjektlederkurset. FFIs konsept for medarbeidersamtaler omfatter også et eget punkt knyttet til holdning, etikk og ledelse.

Revidert handlingsplan for holdninger, etikk og ledelse for Forsvarsdepartementet og underliggende etater har dannet grunnlaget for virksomhetens arbeid med å utarbeide handlingsplan med egne tiltak. Høsten 2011 deltok instituttets medarbeidere i en undersøkelse i forsvarssektoren som et ledd i å evaluere sektorens varslingsordninger. Interessant å merke seg at FFI-ansatte er de i sektoren som er minst bekymret for ivaretagelse av anonymiteten ved en eventuell varslig (8,7 prosent). Overraskende er det at bare 18 prosent hadde god kjennskap til varslingskanalen og hele 35 prosent av FFI-ansatte som deltok i undersøkelsen hadde ingen kjennskap til den. Ytterligere informasjon og tiltak for å fremme en åpen kultur for varsling er planlagt.

Den største aktiviteten for 2011 har vært gjennomføring av et e-læringsprogram om holdninger, etikk og ledelse (HEL). Programmet er gjennomført i alle avdelinger. I tillegg til personer som er i permisjon eller annet fravær gjenstår det kun en gruppe på femten personer som ikke har gjennomført programmet.

I etterkant av restruktureringen av prosjektporteføljen har instituttet iverksatt flere tiltak for å fremme ønsket organisasjonskultur. Et lederprogram for alle ledere er avsluttet i 2011. I løpet av dette programmet er lederne involvert i forberedelse av medarbeiderskapsutvikling. Oppstartsamlinger for alle ansatte er gjennomført i løpet av høsten, og prosesser med ledere og medarbeidere er planlagt gjennomført neste år.

Arbeid for å styrke revisjon og sikkerhet

I 2011 er det arbeidet for å få på plass en internrevisjon ved FFI. Dette er et ledd i FDs internrevisjons arbeid med å kunne utgi en overordnet uttalelse om kvaliteten

av ledelse og styring, risikostyring og intern kontroll i hele forsvarssektoren i 2013. Fra 1. januar 2012 vil FDs internrevisjon bidra til å etablere FFIs internrevisjon. FFIs internrevisjon vil i samarbeid med AD og styreleder utarbeide årsplaner som skal behandles i styret. Internrevisjonen rapporterer til AD og styret.

FFI har satt i gang et arbeid for å vurdere om instituttet har skjermingsverdige objekter slik den er definert i den nye forskriften om objektsikkerhet. Resultatet av arbeidet vil foreligge i en egen rapport til FD.

Riksrevisjonen er i sin rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2010 kritisk til at FFI ikke er å jour med å identifisere, klassifisere og prioritere informasjonsaktiva, og at det ikke er utarbeidet tilstrekkelige risikoanalyser. Arbeidet med å rette opp dette er i gang, videreføres i 2012 og følges nøye av styret.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) hadde tilsyn med den forebyggende sikkerhetstjenesten ved FFI i september 2011. De så på områdene sikkerhetsadministrasjon, dokumentssikkerhet, informasjonssikkerhet, personellsikkerhet, fysisk sikkerhet og graderte anskaffelser. Utkast til tilsynsrapport forelå medio januar 2012. FFI prioriterer sikkerhetsfeltet og er i ferd med å rette opp avvikene. Dette arbeidet videreføres i 2012.

FFI holder på med et pilotprosjekt i risikoanalyse som har som mål å ivareta konfidensialitet, integritet, og tilgjengelighet, samt sørge for at relevante lover og standarder blir ivaretatt. Dette arbeidet vil bli fullført i 2012 og vil deretter utvides og oppdateres løpende.

Status og utsiktene framover

Styret er meget tilfreds med hvordan FFI ivaretar rollen sin som en vital leverandør av kunnskap som er av avgjørende betydning for samfunnets totale sikkerhet. Instituttet lykkes meget godt i å tilpasse og endre den faglige innretningen mot det som til enhver tid er sentralt.

Styret vil videre understreke at FFI bidrar med kritisk kompetanse i tidlige faser i anskaffelsesløpet for høyteknologisk avansert forsvarsmateriell. Dette er en viktig og kosteffektiv innsats som bidrar til å redusere usikkerhet ved anskaffelse av de teknologisk avanserte systemene. Denne innsatsen bidrar til bedre kvalitet, reduserte kostnader og økt operativ effekt i Forsvaret.

Styret anser at ressursutnyttelsen er god, og at virksomheten er innrettet i samsvar med instituttets mål. Tilgangen på oppdrag tilsier at det samme høye aktivitetsnivået opprettholdes. FFI har ved utgangen av 2011 arbeidsforutsetninger, et omfang, en teknologisk bredde og en kvalitet som gjør instituttet godt i stand til å nå de pålagte mål.

På lengre sikt vil aktivitetsnivået avhenge av forsvarsbudsjettene og Forsvarets utvikling. Styret vil likevel framholde at samtidig som instituttet ivaretar det langsiktige perspektivet i forskningen, er dette også godt ivaretatt i den løpende virksomhetsplanleggingen. Målbildet og overordnet strategi, strategiske initiativ som økt internasjonal og nasjonalt samarbeid og tiltak for å sikre basismidlene, er godt tilpasset utfordringene. FFI er etter styrets mening i sterk posisjon til å levere forskning i front for framtidens norske forsvar.

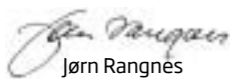
Kjeller, 16. mars 2012

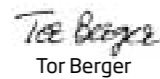

Johan C. Løken
Styreleder

Kristin Ytterstad Pettersen
Nestleder

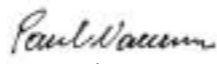

Jan Blom
Styremedlem

Bente Mikkelsen
Styremedlem

Jørn Rangnes
Styremedlem

Tor Berger
Styremedlem

Monica Endregård
Styremedlem

Paul Narum
Adm. direktør

RESULTATREGNSKAP (alle beløp i 1000 kr)

	Note	2011	2010
Forsvarsdepartementet, Basistilskudd		163.794	158.847
Forsvarsdepartementet, Forvaltningsoppdrag		19.938	19.528
Forsvarsdepartementet, Drift "H. U. Sverdrup II"	1	17.206	16.685
Forsvaret, øvrige prosjektinntekter	2	520.602	513.555
Sivile /offentlige innland, Prosjektinntekter	2	61.108	52.293
Sivile /offentlige utland, Prosjektinntekter	2	12.639	13.527
Royalties		73	97
Øvrige inntekter		1.352	1.249
Sum driftsinntekter		796.712	775.781
Varekostnad		35.429	29.868
Lønnskostnad	3	472.057	474.481
Avskrivning	4	30.935	31.113
Tap på fordringer		0	35
Prosjektanskaffelser og andre driftskostnader		245.882	231.855
Sum driftskostnad		784.303	767.352
Driftsresultat		12.409	8.429
Finansposter	11	(192)	92
Årsresultat		12.217	8.521

► **BALANSE per 31.12** (alle beløp i 1000 kr)

EIENDELER	Note	2011	2010
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Maskiner, kjøretøy, inventar og datautstyr	4	81.038	74.671
Sum varige driftsmidler		81.038	74.671
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	5	3.740	3.740
Sum finansielle anleggsmidler		3.740	3.740
Sum anleggsmidler		84.778	78.411
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	8	16.825	29.727
Delkrederavsetning	8	0	0
Fordringer på ansatte	3	802	1.393
Andre fordringer	6	42.522	27.159
Sum fordringer		60.149	58.279
Statens konsernkonto, kontanter ol.	9	389.414	416.073
Sum omløpsmidler		449.563	474.352
Sum eiendeler		534.341	552.763

► **BALANSE per 31.12** (alle beløp i 1000 kr)

VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD	Note	2011	2010
VIRKSOMHETSKAPITAL			
Innskutt virksomhetskapital	10	11.554	11.554
Sum innskutt virksomhetskapital		11.554	11.554
Opptjent virksomhetskapital per 01.01		114.015	105.494
Årets resultat		12.217	8.521
Sum opptjent virksomhetskapital per 31.12		126.232	114.015
Sum virksomhetskapital		137.786	125.569
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		52.472	67.061
Skyldig skattetrekk og offentlige avgifter		32.813	35.320
Skyldige feriepenger / påløpt lønn		40.599	40.884
Innbetalt forskudd fra oppdragsgivere	6	261.654	261.651
Annen kortsiktig gjeld	7	9.017	22.278
Sum kortsiktig gjeld		396.555	427.194
Sum virksomhetskapital og gjeld		534.341	552.763

Kjeller, 16. mars 2012

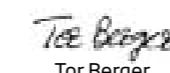

Johan C. Løken
Styreleder

Kristin Ytterstad Pettersen
Nestleder

Jan Blom
Styremedlem

Bente Mikkelsen
Styremedlem

Jørn Rangnes
Styremedlem

Tor Berger
Styremedlem

Monica Endregard
Styremedlem

Paul Narum
Adm. direktør

► KONTANTSTRØMOPPSTILLING (alle beløp i 1000 kr)

	2011	2010	
Likvider tilført fra / brukt på virksomheten			
Årsresultat	12.217	8.521	
Tap/gevinst ved salg av eiendeler	(119)	(49)	
Avskrivninger	30.935	31.113	
Forskjell mellom kostnadsført og inn-/utbet. i pensjonsordning	(388)	(198)	
Endring i kundefordringer	12.909	(9.937)	
Endring i leverandørgjeld varer	(19.699)	22.058	
Endring i forskudd fra oppdragsgivere	3	(36.823)	
Endring i skyldig skattetrekk og off. avgifter	(2.507)	748	
Endring i andre tidsavgrensningsposter	(28.520)	17.857	
Effekt av valutakursendringer	25	(62)	
Netto likviditetsendring fra virksomheten	4.856	33.227	
Likvider tilført / brukt på investeringer			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	118	49	
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	(32.224)	(29.879)	
Innbetalinger på andre lånefordringer	591	39	
Utbetalinger på andre lånefordringer			
Netto likviditetsendringer fra investeringer	(31.515)	(29.791)	
Netto endring likvider i året	(26.659)	3.436	
Effekt av valutakursendringer på bankinnskudd	0	(37)	
Kontanter / bankinnskudd 01.01	416.073	412.674	
Kontanter / bankinnskudd 31.12	389.414	416.073	
	(A)	(B)	(B-A)
	31.12.11	31.12.10	Endring
Kundefordringer	16.825	29.727	12.902
Effekt av valutakursendringer			7
Endringer i kundefordringer			12.909
Leverandørgjeld	(47.394)	(67.061)	(19.667)
Effekt av valutakursendringer			(32)
Endringer i leverandørgjeld			(19.699)
Forskudd fra oppdragsgivere	(261.654)	(261.651)	3
Skyldig skattetrekk og off. avgifter	(32.813)	(35.320)	(2.507)
Andre kortsiktige fordringer	42.522	27.159	(15.363)
Annen kortsiktig gjeld	(48.918)	(62.075)	(13.157)
Endring i andre tidsavgrensningsposter			(28.520)

► NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

FFI er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og et eget styre, underlagt Forsvarsdepartementet (FD), og fører et selvstendig regnskap utenfor statsregnskapet.

Regnskapsprinsipper

FFI fører regnskaper i henhold til periodiseringsprinsippet (regnskapsprinsippet). FFIs regnskapsår følger kalenderåret, og regnskapet revideres av Riksrevisjonen. Alle beløp er oppgitt i hele 1.000 kroner. FFI har i 2011 igangsatt arbeidet med ny standard kontoplan for statlige virksomheter som skal innføres i 2012.

Driftsinntekter/periodiseringer

Basistilskudd fra FD samt prosjektinntekter fra Forsvaret, offentlige og sivile institusjoner er inntektsført i samsvar med prosjektenes framdrift og opptjening. Fakturering mot Forsvaret skjer primært kvartalsvis etter avtale. Forskudd, hovedsakelig på grunn av forsinkelser i prosjektene, føres som periodiserte inntekter og vises som kortsiktig gjeld. Igangsatte aktiviteter med basis i avtale eller kontrakt og opptjening uten fakturering, vises tilsvarende til kortsiktige fordringer. Offentlige tilskudd føres etter bruttometoden.

Utleggsfakturering

Utleggsfakturering er ført direkte i balansen, og framstår ikke i resultatregnskapet.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opp-takstidspunktet.

Egenkapital er kalt virksomhetskapital, i henhold til ny standard kontoplan for statlige virksomheter fastsatt av Finansdepartementet i november 2010.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til verdi ved regnskapsårets slutt. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene, og er kr. 0,-.

Aksjer

Aksjer er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er i balansen oppført til kostpris minus samlede ordinære avskrivninger. Nedskrivning foretas ved eventuelle ikke forbigående verdifall. Årets ordinære avskrivninger er belastet årets driftskostnader i resultatregnskapet. Det er skilt mellom anleggsmidler som eies av FFI og aktiveres i instituttets regnskap, og anleggsmidler som er forbrukt direkte i prosjekter og fullfinansiert av oppdragsgivere iht. kontrakt. Sistnevnte kategori er kostnadsført ved anskaffelse under forutsetning av at den er antatt å ikke ha verdi når prosjektet er avsluttet.

FFIs bygningsmasse/arealer, samt forskningsfartøyet "H.U. Sverdrup II", eies av staten ved FD, og opprinnelig anskaffelseskost inngår derfor ikke i instituttets anleggsregnskap. Instituttet er derimot pålagt å innkalkulere og gjennomføre drift, vedlikehold og ekstraordinært vedlikehold av disse objektene. Påkostninger som gir bedre standard enn tidligere er aktivert, med påfølgende avskrivning. Til dekning av kapitaldelen på Kjeller og i Horten har FFI betalt 16,0 mill. kr. til Forsvarsbygg.

Prosjektavtaler

Instituttets prosjekter er behandlet i samsvar med løpende avregningsmetode. I de tilfeller der det er forventet at oppdragsgiver vil kreve resultatet overført til oppfølgende prosjekter, vil ikke løpende avregning finne sted. Prosjektene har en gjennomsnittlig varighet på tre år. Innbetalte forskudd fra oppdragsgivere reflekterer fakturerte inntekter som ennå ikke er opptjent i prosjektene. Dette skyldes forsinkelser i gjennomføringen av flere prosjekter, hvor oppdragsgivernes innbetalinger likevel har fulgt opprinnelig betalingsplan. Andre fordringer viser opptjening uten fakturering i prosjekter/oppdrag, med avtalt eller forventet betaling i påfølgende år.

Pensjonskostnad og pensjonsforpliktelser

Instituttets pensjonsforpliktelser overfor ansatte er dekket gjennom en kollektiv pensjonsordning i Statens Pensjonskasse. Utbetaling av pensjoner er garantert av Staten. Pensjonsordningen anses som en ytelsesplan og premien anses regnskapsmessig

å være lik pensjonskostnaden. Ytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivå ved pensjonsalder. Ved FFI er ytelsene samordnet med folketrygden. 801 personer har vært innenfor ordningen i 2011, men bare 693 var innmeldt i Statens Pensjonskasse ved årsslutt.

Ansatte har gjennom tariffavtale rett til avtalefestet førtidspensjon (AFP) fra 62 år. Ytelsene er basert på beregnede, opptjente rettigheter i folketrygden ved fylte 67 år ved pensjoneringstidspunkt, samt et avtalt sluttvederlag per år.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, Statens konsernkonto og andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

NOTE 1 - Drift "H. U. Sverdrup II"

FFI mottok et tilskudd på 17,206 mill. kr fra FD som var øremerket drift av forskningsfartøyet "H.U. Sverdrup II". Driften av fartøyet inngår i FFIs oppdrag for hav- og miljøkartlegging i nordområdene.

NOTE 2 - Oppdragsinntekter

Inntekten fordelt på de største oppdragsgivere framstår som følger:

Oppdragsinntekter (tall i 1.000 kr)	2011	2010
FD - Strategiske FoU-midler	140.691	146.603
FD ¹ øvrige midler og Forsvaret ²	379.911	366.952
Forsvaret	520.602	513.555
Sivile/offentlige innland	61.108	52.294
Sivile/offentlige utland	12.639	13.527

¹Inkludert forprosjekteringsmidler

²Inkludert FLO, CD&E-midler og Forsvaret forøvrig.

NOTE 3 - Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån mv.

Lønnskostnader (tall i 1.000 kr)	2011	2010
Lønninger	383.844	379.590
Arbeidsgiveravgift	58.155	59.273
Pensjonsavgift	36.597	41.015
Andre ytelser	5.337	4.211
Refusjoner	(11.876)	(9.608)
Sum totale lønnskostnader	472.057	474.481
Antall ansatte per 31.12	693	719
Antall årsverk per 31.12	672	697

Innbetalt premie i Statens Pensjonskasse skal dekke den til enhver tid opptjente pensjonsrettighet. Ordningen er ikke fondsbasert.

Statens pensjonskasse (tall i 1.000 kr)	2011	2010
Pensjonspremie - arbeidstakers andel	7.168	7.069
Pensjonspremie - arbeidsgivers andel	27.464	31.274
Pensjonspremie - administrasjon	1.254	1.237
Pensjonspremie - AFP	8.206	8.658
Sum innbetalt pensjonspremie	44.092	48.238

Ytelser til ledende personer	Adm. direktør		Styret	
	2011	2010	2011	2010
Lønn eksklusive sosiale kostnader	1.238.250	1.221.750	362.000	287.000
Sum	1.238.250	1.221.750	362.000	287.000

Utbetalt styrehonorar var lavere i 2010 enn i 2011, fordi det ikke var nestleder i styret i 2010. Administrerende direktør har avtale som under gitte forhold gir etterlønn fra åremålsperiodens slutt fram til pensjonsalder.

Det foreligger ingen bonusavtaler for ledelsen. Det er ikke gitt lån til administrerende direktør eller styremedlemmer. Fordringer på ansatte utgjør 0,8 mill. kr. og består av instituttets utestående reiseforskudd, lønnsforskudd og personallån, bl.a. til kjøp av bolig, jf. Lønnsregulativets fellesbestemmelser § 9.5. Det er i samsvar med gjeldende regler ikke stilt sikkerhet for lånene.

NOTE 4 - Anleggsmidler

Varige driftsmidler (tall i 1.000 kr)	Kjøretøy	Inventar	Maskiner/ instrument	Data- utstyr	Sum
Opprinnelig anskaffelseskost 01.01.11	9.487	27.925	77.710	100.971	216.093
Tilgang i 2011	249	13.670	17.432	5.951	37.302
Avgang i 2011 (salg/utrantering)	(453)			(326)	(779)
Akkumulert anskaff.kost 31.12.2011	9.283	41.595	95.142	106.596	252.616
Akkumulert avskrivning 01.01.11	(4.065)	(8.344)	(43.888)	(85.125)	(141.422)
Utranger, akk. avskrivning 31.12.11	453			321	774
Årets ordinære avskrivning	(1.579)	(10.641)	(12.687)	(6.028)	(30.935)
Årets ordin. avskrivn. solgte/utrangerte				5	5
Akkumulert avskrivning 31.12.11	(5.191)	(18.985)	(56.575)	(90.827)	(171.578)
Bokført verdi per 31.12.2011	4.092	22.610	38.567	15.769	81.038

Avskrivninger skjer lineært etter følgende prinsipper:

3 år: Kontormaskiner, pc-er, skrivere.

5 år: Datanettverkskomponenter, kjøretøy, kontormøbler, maskiner og instrumenter.

10 år: Datafibernet og produksjonsutstyr. FFI leier ingen slike anleggsmidler.

NOTE 5 - Aksjer

På vegne av Staten ved FD, eier FFI 72.875 aksjer i innovasjonsselskapet Campus Kjeller AS (CK) per 31.12.2011, noe som utgjør nær 12 prosent av CKs aksjer. Tilsvarende andel av egenkapitalen per 31.12.2010 utgjør 4,1 mill. kr. Bokført verdi tilsvarer kostpris, kr 3.740.375. Øvrige eiere er Selskapet for industrivekst (SIVA) (24 prosent), Statoil New Energy (21 prosent), Akershus fylkeskommune (12 prosent), Skedsmo kommune (5 prosent), Institutt for Energiteknikk (10 prosent) og de andre forskningsinstituttene på Kjeller (15 prosent). Aksjene er å anse som et "innskudd" i utvikling av Kjellerområdet.

NOTE 6 - Overføringer i prosjekter/oppdrag

Prosjekter/oppdrag akkumulert per 31.12.	2011	2010	2009
Inntektsført på prosjekt/oppdrag i arbeid (gevinster)	4.925	7.765	13.762
Kostnader knyttet til opptjent inntekt/tapsavsetninger (tap)	(14.479)	(10.333)	(13.312)
Netto resultatført på prosjekter (netto tap)	(9.554)	(2.568)	450
Andre fordringer	(42.522)	(27.159)	(22.146)
Ikke fakturerte utlegg og forskuddsbetalinger	6.896	3.097	614
Opptjent, ikke fakturert inntekt på prosjekt/oppdrag i arbeid	(35.626)	(24.062)	(21.532)
Forskuddsfakturert på prosjekt/oppdrag	261.654	261.651	298.475
Netto overført i prosjekt/oppdrag til påfølgende år	226.028	237.591	276.943
Netto overført i prosjekt/oppdrag til påfølgende år i % av omsetning	28,37 %	30,63 %	36,70 %

NOTE 7 - Annen kortsiktig gjeld

Viderefakturerbare utlegg per 31.12.2011 var 3,129 mill. kr (2010: 9,561 mill. kr). Viderefakturerer overfor FD av utlegg i forbindelse med samarbeid med European Defence Agency (EDA) utgjorde i 2011 totalt 26,9 mill. kr (2010: 23,3 mill. kr). Kortsiktig gjeld i forbindelse med EU-prosjektet Twobias, der FFI er koordinator, utgjør 4,2 mill. kr. (2010:10,9 mill. kr). Må sees i sammenheng med innskudd på valutakonto, se note 9.

NOTE 8 - Fordringer

Kundefordringene gjelder krav FFI har mot FD og Forsvaret for øvrig, i tillegg til Kongsberg-gruppen, Den europeiske romfartsorganisasjonen (ESA) og Nato. FFI har ingen indikasjoner på at disse fordringene ikke vil bli betalt. Det er ingen avsetninger for tap på krav per 31.12.2011.

NOTE 9 - Statens konsernkonto, kontanter, bank

Beløpet omfatter instituttets saldo på oppgjørskonto i Norges Bank innenfor Statens konsernkonto-ordning per 31.12.2011, samt kontantkasse på "H. U. Sverdrup II" og kasse for gavekort. I tillegg er det et innskudd i valuta i Sparebank1 SR-bank på 0,539 mill. EUR (tilsvarende 4,19 mill. kr.). Dette gjelder midler mottatt fra European Commission Directorate i Brüssel (ECD) for prosjektet "Twobias", der FFI er koordinator. Direktoratet for økonomistyring (DFØ) har gitt FFI tillatelse til å opprette en slik bankkonto utenom konsernkontoordningen. Det er ikke bundet betalingsmidler vedrørende skattetrekk for ansatte som følge av fritak. Ordningen med Statens konsernkonto innebærer også at det ikke påløper rentekostnader eller renteinntekter.

NOTE 10 - Virksomhetskapi tal

Endringer i virksomhetskapi talen i løpet av regnskapsåret i henhold til Regnskapsloven § 7-25.

	Innskutt kapital	Annen virksomhetskapi tal	Sum
Virksomhetskapi tal 01.01.2011	11.554	114.015	125.569
Årsresultat		12.217	12.217
Virksomhetskapi tal 31.12.2011	11.554	126.232	137.786

NOTE 11 - Sammen slåtte poster

Finansinntekter og finanskostnader	2011	2010
Annen renteinntekt		
Annen finansinntekt (agio)	438	872
Annen rentekostnad og kontoholdkostnad	(40)	(70)
Annen finanskostnad (disagio)	(590)	(710)
Finansposter	(192)	92

FFI Kjeller

Postboks 25
2027 Kjeller

Besøksadresse:
Instituttveien 20
2007 Kjeller

FFI Horten

Postboks 115
3191 Horten

Besøksadresse:
Karljohansvern
3190 Horten

Telefon: 63 80 70 00
Telefaks: 63 80 71 15
Militær telefon: 505 70 00
e-post: ffi@ffi.no

www.ffi.no

Trykk: 07 Gruppen
Opplag: 2500
Tekst, foto og design: FFI
ISBN: 978-82-464-2054-7

FFI er medlem av Grønn stat.